

Toekomststrategie huishoudelijke hulp

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Leeswijzer	3
2. Toekomstige wettelijke taak in nieuwe Wmo 2015	4
2.1. Belangrijkste wettelijke veranderingen met betrekking tot de HH	4
2.2. Algemene voorziening	4
2.3. Maatwerkvoorziening	5
2.4. Eigen bijdrage regeling en korting/compensatie	5
3. Scenario's voor huishoudelijke hulp	6
3.1. Scenario 1a: Handhaving huidig beleid	6
3.2. Scenario 1b: Voortzetting huishoudelijke hulp met aanscherping	7
3.3. Scenario 2a: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, HH2 als maatwerkvoorziening (regievoering plus schoonmaakondersteuning) zonder financiële compensatie voor de minima..	8
3.4. Scenario 2b: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, HH2 als maatwerkvoorziening (regievoering plus schoonmaakondersteuning) met financiële compensatie vanuit de Bijzondere Bijstand voor de minima.	10
3.5. Scenario 3a: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, regievoering als maatwerkvoorziening zonder financiële compensatie voor de minima.....	12
3.6. Scenario 3b: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, regievoering als maatwerkvoorziening met financiële compensatie vanuit de Bijzondere Bijstand voor de minima.	13
4. Conclusie / Voorstel	15
4.1. Voorkeursscenario	15
4.2. Definitief scenario	16
4.3. Financiële consequenties	16
5. Praktische feiten	19
5.1. Contracten zorgleveranciers.....	19
5.2. Afschaffing Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	19
5.3. Afschaffing Regeling Dienstverlening aan huis	19
5.4. Personele gevolgen interne organisatie	20
6. Plan van aanpak / invoeringsplan scenario 3b	20
6.1. Inleiding	20
6.2. Planning	21

Toekomststrategie huishoudelijk hulp (HH)

1. Inleiding

Per 1 januari 2015 gaat de nieuwe Wmo van kracht. De Eerste Kamer heeft daartoe inmiddels besloten. De huidige Wmo wordt vanaf die datum uitgebreid met de verantwoordelijkheid voor begeleiding en dagbesteding voor klanten met beperkingen. De nieuwe Wmo schrijft niet langer voor dat een gemeente inwoners ondersteunt bij het schoonhouden van hun huis.

Gelijktijdig met de invoering van de nieuwe wet wordt de gemeente vanuit het Rijk gekort op het budget huishoudelijke hulp (HH). Deze korting is fors en bedraagt structureel ongeveer 32% ten opzichte van het huidige budget. Er zullen dus keuzes moeten worden gemaakt in welke gevallen een maatwerkvoorziening kan worden geboden en in welke gevallen niet. In deze notitie staan zes scenario's beschreven hoe wij om kunnen gaan met de korting op het budget HH. De zogenoemde kanteling geldt hierbij als belangrijkste uitgangspunt. De eigen verantwoordelijkheid van de klant staat centraal met daarbij voor de gemeente een plicht tot ondersteuning voor als de klant het zelf niet meer redt. De verantwoordelijkheid verschuift daarmee nadrukkelijk van de gemeente naar de klant en diens omgeving. Bij het opstellen van de notitie zijn daarnaast een aantal leidende principes gehanteerd die onder andere ook in de Sociale Toekomstvisie 2012-2020 en bij de heroverwegingsoperaties zijn gehanteerd. Zo moeten wij zorgdragen voor en ondersteuning bieden aan de (financieel) meest kwetsbaren in de samenleving. Daarnaast geldt dat de gebruiker betaalt en uiteindelijk moet het leiden tot een budgettair neutrale uitvoering.

Hierbij wordt opgemerkt dat wij ons realiseren dat met uitzondering van scenario 1a: Handhaving huidige situatie de voorgestelde scenario's grote negatieve consequenties kunnen hebben voor zowel een deel van de ontvangers van HH als een deel van de hulpen die de werkzaamheden uitvoeren. Wij hebben begrip voor hun eventuele onvrede, maar gelet op de forse korting op het budget wat wij van het Rijk ontvangen zien wij ons genoodzaakt om met dit voorstel te komen. De notitie is gelet op deze aanleiding dan ook redelijk financieel technische aard, maar daar valt niet aan te ontkomen bij het opstellen van de scenario's en het maken van een keuze.

1.1. Leeswijzer

De notitie is als volgt opgebouwd:

- huidige situatie: inzicht bij handhaving van het huidige beleid;
- toekomstige wettelijke taak in nieuwe Wmo 2015;
- scenario's voor huishoudelijke hulp;
- conclusie / voorstel;
- praktische feiten;
- plan van aanpak.

2. Toekomstige wettelijke taak in nieuwe Wmo 2015

De wettelijke taak voor de gemeenten in de nieuwe Wmo 2015 is anders geformuleerd dan in de huidige wet van 2007.

2.1. Belangrijkste wettelijke veranderingen met betrekking tot de HH

De eerste grote verandering is dat in de nieuwe Wmo het college beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de cliënt ondervindt. In de Wmo 2015 staat de eigen verantwoordelijkheid van de klant centraal met daarbij voor de gemeente een plicht tot ondersteuning voor als de klant het zelf niet meer redt. De verantwoordelijkheid verschuift daarmee nadrukkelijk van gemeente naar klant en diens omgeving.

Een tweede verandering is dat het ondersteunen van klanten met een beperking om een huishouden te voeren in de nieuwe Wmo niet meer als taak wordt genoemd. In plaats daarvan wordt verwacht: "het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van klanten met een belemmering, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving." In de definitie van zelfredzaamheid staat vervolgens: "In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een *gestructureerd huishouden*." Dit betekent dat de regievoering op het huishouden als maatwerkvoorziening blijft bestaan.

De Wmo 2015 geeft aan dat de gemeente twee typen voorzieningen kan treffen voor klanten:

1. Algemene voorziening
2. Maatwerkvoorziening

2.2. Algemene voorziening

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder uitgebreid voorafgaand onderzoek naar de behoeften en persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie of opvang. Een algemene voorziening is voorliggend op een maatwerkvoorziening. In de concept tekst van de Wmo 2015 wordt de algemene voorziening als het eerste ondersteuningsinstrument benoemd.

Onder de algemene voorziening vallen diverse, vrij toegankelijke, ondersteuningsmogelijkheden. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het maatschappelijk werk, klussendienst, inloopactiviteiten, was- en strijkservice, sociaal-culturele voorzieningen. Daarnaast kan een algemene voorziening ook een product zijn dat vrij verkrijgbaar is op de markt.

In opzet is het mogelijk om een algemene voorziening te realiseren voor de huishoudelijke hulp. Wel zal deze voorziening ook daadwerkelijk als algemene voorziening gedefinieerd moeten worden in onder andere het beleidsplan en Verordening. Verder maakt de Wmo 2015 het mogelijk dat gemeenten voor eenvoudige schoonmaakondersteuning ('lichtere kant van HH') verwijzen naar de markt en er niet wordt gefinancierd vanuit de gemeente. Hierdoor wordt meer dan in de huidige wet de mogelijkheid gecreëerd om personen die met een vraag of probleem bij de gemeente komen, te verwijzen naar voorzieningen en producten die in de markt worden geleverd, mits het probleem daarmee adequaat wordt opgelost.

Indien uit het onderzoek met de klant blijkt dat met eenvoudige schoonmaakondersteuning kan worden volstaan, is het voldoende dat de gemeente een actuele sociale kaart heeft met diensten waarnaar verwezen kan worden en die beschikbaar zijn. Wel is het van belang dat uit het onderzoek blijkt dat in het desbetreffende individuele geval van deze klant kan worden volstaan met de beschikbare algemene voorziening of eventuele dienst in de markt. Als algemene voorziening is er ook nu al het aanbod van organisaties om klanten zonder indicatie HH te leveren, tegen "particulier" tarief. Deze hulp is als dienst vergelijkbaar met de HH1 die de gemeente tot 1 maart 2015 heeft ingekocht. Daarnaast is het mogelijk om zonder tussenkomst van een organisatie als klant zelf een particuliere hulp in te schakelen.

2.3. Maatwerkvoorziening

Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen. Het ondersteunen van klanten met een beperking om een huishouden te voeren wordt in de nieuwe Wmo 2015 niet meer als taak voor de gemeente genoemd. Het gaat om zelfredzaamheid en participatie van klanten. Hiervoor worden klanten ondersteund om in hun kracht te komen. Als dit niet helpt of lukt wordt een beroep op de omgeving gedaan zoals familie, vrienden en burens. Indien nodig wordt creatief gekeken wat bijvoorbeeld vrijwilligers, verenigingen en informele hulpdiensten kunnen betekenen. Een volgende stap is het aanbod van algemene en collectieve voorzieningen waar de klant gebruik van kan maken, bijvoorbeeld activiteiten in het Buurtcentrum. Pas als laatste optie komt een individuele verstrekking in beeld.

Een maatwerkvoorziening kenmerkt zich door een op maat van de persoon gesneden en afgestemd geheel van maatregelen. Het kan gaan om het gebruik van activiteiten of zaken die in groepsverband worden aangeboden (een groepstraining/dagopvang/vervoer). Het kan ook gaan om gestandaardiseerd aanbod maar ook om een op maat gesneden begeleidingstraject. Een maatwerkvoorziening is een individuele voorziening die verstrekt wordt op basis van een beschikking waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. Een maatwerkvoorziening kan tevens voor een gezin worden ingezet. In principe mag de gemeente op grond van de Wmo 2015 alle voorzieningen die zij als maatwerkvoorziening kan aanbieden ook als algemene (voorliggende) voorziening aanbieden. Per individuele situatie zal beoordeeld moeten worden of een algemene voorziening in de desbetreffende situatie passend is of dat een maatwerkvoorziening noodzakelijk is. Door het organiseren van algemene voorzieningen bestaat er een 'vangnet' voor de klant en blijft er zicht op werkgelegenheid voor de huidige medewerkers.

2.4. Eigen bijdrage regeling en korting/compensatie

Voor een maatwerkvoorziening kunnen gemeenten op grond van landelijke regelgeving een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage vragen, waarvan de hoogte van de eigen bijdrage is gemaximeerd afhankelijk van de leeftijd en de huishoudsamenstelling van de klant. De eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening mag niet meer bedragen dan de kostprijs van de voorziening.

Het vragen van een bijdrage voor een algemene voorziening en de hoogte daarvan vormt onderdeel van lokaal beleid en mag inkomens- en vermogensafhankelijk zijn. Daar worden verder geen landelijke regels voor gesteld en bijdragen voor algemene voorzieningen worden dan ook niet betrokken in de bij wet vast te stellen (landelijke) eigen bijdrage systematiek.

Als klanten de huishoudelijke hulp niet kunnen betalen dan is mogelijk de kosten vanuit de minimaregeling Bijzondere Bijstand deels te vergoeden. Gemeenten kunnen er dan voor kiezen bepaalde groepen klanten te benoemen die in aanmerking komen voor een korting op de bijdrage voor een algemene voorziening. Ook kunnen gemeenten op grond van de bijzondere bijstand ingezetenen compenseren voor de eigen bijdragen. Gemeenten die de eigen bijdrage voor een algemene voorziening door het CAK (Centraal Administratie Kantoor) willen laten meenemen bij de berekening van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening kunnen daarover afspraken maken met het CAK.

3. Scenario's voor huishoudelijke hulp

In de onderstaande scenario's is beschreven op welke wijze invulling kan worden gegeven om de korting op het budget HH op te vangen. Elk scenario heeft voor- en nadelen. De neiging om direct te vervallen in het aanbrengen van allerlei nuances is aanwezig. De scenario's zijn daarom bewust zo bondig mogelijk beschreven om het overzicht te bewaren. In het voorstel (na de beschreven scenario's) komt naar voren welk voorstel als basis kan dienen en welke praktische feiten meespelen in het aanbrengen van nuances. Per scenario is een financieel overzicht opgenomen waarin de situatie wordt weergegeven in 2015 en 2016.

Hierbij wordt 2015 gezien als overgangsjaar aangezien de definitieve korting in 2016 structureel wordt doorgevoerd. Voor 2015 is het budget vanuit de Integratie Uitkering bekend gemaakt via de meicirculaire 2014. Voor 2016 is dit budget nog niet bekend. Daarom wordt uitgegaan van de aanname dat wij in 2016 11,5% minder budget ontvangen ten opzichte van het budget 2015. Dit is gebaseerd op de Rijksbegroting 2014 waarin wordt gesteld dat de korting op het macrobudget in 2016 wordt opgevoerd van € 465 miljoen naar € 610 miljoen structureel.

De uitgaven voor de HH worden gedekt uit de Integratie Uitkering Wmo en deels uit de (inkomensafhankelijk) eigen bijdrage van de klanten. De overige uitgaven voor de Wmo (voorzieningen) worden gedekt uit de algemene uitkering. Deze uitgaven worden verder niet genoemd in de onderstaande tabellen. De inkomsten uit de eigen bijdrage die wij ontvangen houden direct verband met de hoeveelheid (volume) uren HH die verstrekt worden. Met dit effect is rekening worden gehouden bij het ontwikkelen van de scenario's. Indien er minder uren HH worden verstrekt, dalen de inkomsten uit de eigen bijdrage.

In juli 2014 heeft staatssecretaris Van Rijn € 75 miljoen extra budget voor 2015 en 2016 beschikbaar gesteld om de arbeidsmarktgevolgen van de bezuiniging op de huishoudelijke hulp te verzachten. In de scenario's wordt aangenomen dat onze gemeente ongeveer € 75.000,- van dit budget ontvangt. Het exacte bedrag is nog niet bekend gemaakt.

3.1. Scenario 1a: Handhaving huidig beleid

In dit scenario wordt uitgegaan van de Wmo huidige stijl. Met de invoering van de Wmo per 1 januari 2007 zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor de maatschappelijke ondersteuning. Onder maatschappelijke ondersteuning vallen activiteiten die zorgen dat klanten kunnen meedoen in de samenleving. Dat kan vrijwilligerswerk zijn of mantelzorg, maar ook informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp. De huidige Wmo vertaalt het begrip 'maatschappelijke ondersteuning' naar negen prestatievelden.

Mede op basis van deze prestatievelden is in de Verordening voorzieningen Wmo Olst-Wijhe vastgelegd op welke wijze invulling wordt gegeven aan het compensatiebeginsel bij het voeren van een huishouden:

De compensatie van beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek bij het voeren van een huishouden kan bestaan uit:

- a. hulp bij het huishouden als zorg in natura, waarbij de klant de keuze heeft uit de 5 gecontracteerde zorgaanbieders;
- b. een persoonsgebonden budget (PGB), te besteden aan hulp bij het huishouden, waarbij onderscheid wordt gemaakt in drie varianten:
  1. PGB voor informele hulp (inschakeling van een "particulier")
  2. PGB voor inkoop van formele hulp bij een zorgorganisatie
  3. PGB met ondersteuning aan klant door een servicebureau (Service PGB)

3.1.2 Financieel overzicht scenario 1a

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,-		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage*	€ 250.000,-		€ 250.000,-	
3. Huishoudelijke hulp		€ 1.440.892,54		€ 1.469.710,39
4. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
5. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-
6. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
7. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
8. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
9. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
10. Extra budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
Totaal	€ 1.664.715,-	€ 1.723.892,54	€ 1.510.647,78	€ 1.752.710,39

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat als het beleid ongewijzigd blijft, er in 2015 voor Olst-Wijhe een tekort zou ontstaan van € 59.177,54. Dit tekort zou slechts deels nog met enkele maatregelen (zoals bijvoorbeeld strengere indicatiestelling, aanpassing van de normtijden, etc.) kunnen worden opgevangen.

Aangezien de Rijksoverheid de korting op het macrobudget in 2016 wil opvoeren van € 465 miljoen naar € 610 miljoen structureel, zal dit tekort in 2016 echter fors toenemen naar (geschat) € 242.062,62. Ingrijpende maatregelen zijn daarom vereist.

3.2. Scenario 1b: Voortzetting huishoudelijke hulp met aanscherping

In dit scenario wordt de zorgaanbieder betaald op basis van het totaal aantal klanten met 2,5 uur per klant. De klant en de leverancier bepalen samen hoeveel schoonmaakondersteuning er daadwerkelijk wekelijks wordt ingezet. Hier mag de leverancier de wet van de communicerende vaten hanteren. De ene klant ontvangt in praktijk bijvoorbeeld 1,5 uur per week, de andere 4 uur omdat de overige zorg bijvoorbeeld door de sociale omgeving kan worden uitgevoerd. De klant betaalt een eigen bijdrage Wmo over het aantal uren betaalde hulp.

3.2.1. Financieel overzicht Scenario 1b

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,-		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage*	€ 201.006,71		€ 205.026,85	
3. Huishoudelijke hulp		€ 1.129.979,33		€ 1.152.578,92
4. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
5. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-
6. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
7. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
8. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
9. Extra budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
Totaal	€ 1.615.721,71	€ 1.412.979,33	€ 1.465.674,62	€ 1.435.578,92

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Ondanks het feit dat de uitgaven voor de huishoudelijke hulp worden gereduceerd, houdt dit niet in dat daarmee ook de uitvoering wordt gereduceerd. Klanten kunnen zich nog altijd melden met een ondersteuningsprobleem waarbij passend advies voor moet worden gegeven.

De inschatting is dat wij in dit scenario in 2015 ongeveer 20% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen. Het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven is in 2015 € 202.742,38. In 2016 zou het verschil in inkomsten en uitgaven € 30.095,70 waarbij wij ongeveer 18% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen. Echter vanaf 2017 zou er een structureel tekort van ongeveer € 45.000,- ontstaan aangezien het extra budget vanuit het Rijk van € 75.000,- komt te vervallen.

Voordelen:

- over het algemeen zullen de bestaande klanten de HH en hulp behouden;
- zorgaanbieder en klant bepalen samen de inzet van de hulp;
- de korting op het rijksbudget HH wordt in 2015 en 2016 gerealiseerd bij een versobering van het aantal uren.

Nadelen / valkuilen:

- in 2017 zou een structureel tekort ontstaan als gevolg van extra bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid;
- de huidige werkwijze blijft gericht op het compenseren van de beperkingen (oude Wmo gedachte) en gaat niet uit van de nieuwe wet die zelfredzaamheid en participatie nastreeft;
- minder inkomsten eigen bijdrage Wmo, aangezien de kosten worden gereduceerd;
- de uitvoeringskosten voor HH1 blijven gelijk vanwege eenzelfde aantal klanten en daaraan verbonden werkzaamheden.

3.3. Scenario 2a: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, HH2 als maatwerkvoorziening (regievoering plus schoonmaakondersteuning zonder financiële compensatie voor de minima

In de berekening van de kosten is rekening gehouden met een half jaar overgangstermijn in 2015. In dit scenario komt HH1 (ZIN en PGB), het Service PGB en het PGB Particulier te vervallen. Hiervoor komt een algemene voorziening "schoonmaakondersteuning" in de plaats. De schoonmaakondersteuning wordt verzorgd door de particuliere markt. Op dit moment is hier al aanbod in. Een gangbare prijs is € 13,50 per uur. De klant hoeft hiervoor geen eigen bijdrage te betalen. Hierbij wordt opgemerkt dat dit uurtarief onderhevig is aan indexatie en marktwerking. Er wordt aangenomen dat het tarief in de loop van de jaren zal stijgen. Met welk percentage deze stijging zal toenemen is moeilijk te duiden.

Indien iemand geen regie kan houden over het huishouden (bijvoorbeeld plannen, eventueel aansturen van de hulp) moet maatwerk worden geboden. HH2 (regie plus schoonmaakondersteuning) in de huidige vorm blijft daarom een maatwerkvoorziening. De klant moet hiervoor wel een eigen bijdrage betalen. Regievoering plus schoonmaakondersteuning worden geheel vergoed vanuit de Wmo.

3.3.1. Financieel overzicht Scenario 2a

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,-		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage *	€ 162.413,40		€ 89.533,51	
3. Huishoudelijke hulp		€ 913.023,15		€ 503.321,56
4. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
5. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-
6. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
7. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
8. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
9. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
10. Extra Budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
Totaal	€ 1.577.128,40	€ 1.196.023,15	€ 1.350.181,28	€ 786.321,56

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Ondanks het feit dat de uitgaven voor de huishoudelijke hulp worden gereduceerd, houdt dit niet in dat daarmee ook de uitvoering wordt gereduceerd. Klanten kunnen zich nog altijd melden met een ondersteuningsprobleem waar passend advies voor moet worden gegeven.

De inschatting is dat wij in dit scenario ongeveer 35% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen ten opzichte van de huidige raming. Het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven is in 2015 € 381.105,25. Gelet op de extra bezuiniging op het budget in 2016 zou het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven afgerond € 563.859,72 bedragen waarbij wij ongeveer 64% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen.

Voordelen

- de korting op het Wmo budget wordt ruimschoots opgevangen;
- als van HH1 een algemene voorziening vanuit de markt wordt gemaakt dan ligt dit grotendeels in de lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo;
- een algemene voorziening vanuit de markt is goedkoper en eenvoudiger en minder bureaucratisch dan een individuele voorziening;
- klanten worden voor schoonmaakondersteuning verwezen naar een algemene voorziening en er wordt uitgegaan dat de klant zelf verantwoordelijk is voor de schoonmaakondersteuning;
- bij de HH wordt niet meer uitgegaan van de oude resultaatgebieden en het criteria 'een schoon huis' maar van de term 'gestructureerd huishouden';
- de inzet van schoonmaak tegen marktconform tarief zal voor veel klanten een prikkel zijn om hulp binnen het eigen netwerk op te vangen;
- door te investeren in algemene voorzieningen wordt de toeloop naar de (dure) maatwerkvoorzieningen ingeperkt;
- Klanten HH2 behouden hun hulp.

Nadelen / valkuilen

- de kans is reëel dat klanten die een indicatie hadden voor grote uitgaven komen te staan. Volgens cijfers van het CIZ betaalt 80% van de doelgroep in Olst-Wijhe de minimale eigen bijdrage Wmo. Een grote groep klanten zal het aantal uren wat is geïndiceerd niet kunnen betalen. Het gevolg is dat klanten enerzijds dan genoeg moeten nemen met minder uren, een beroep zullen doen om hun omgeving (met een risico op een grotere belasting op de mantelzorg) of zelfs geen uren voor zichzelf zullen inzetten;
- bovenstaand scenario zal grote gevolgen hebben voor de thuishulpen. Ondanks het feit dat de kans bestaat dat een deel van de klanten (weliswaar met minder uren) zijn/haar hulp zelf kan

betalen. Aangezien veel hulpen een nul urencontract hebben is de inschatting dat veel hulpen hun baan zullen verliezen. De kans is aanwezig dat hulpen in het zwarte circuit worden gedrukt;

- het feit dat HH2 (regie plus schoonmaakondersteuning) als geheel maatwerkvoorziening wordt vergoed ligt minder in lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo. Immers, een groot deel van het werk is schoonmaakondersteuning.
- bezwaar- en beroepsprocedures met de nodige uitvoeringskosten van klanten vanwege het idee recht te hebben op een HH voorziening.

3.4. Scenario 2b: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, HH2 als maatwerkvoorziening (regievoering plus schoonmaakondersteuning) met financiële compensatie vanuit de Bijzondere Bijstand voor de minima.

In de berekening van de kosten is rekening gehouden met een half jaar overgangstermijn in 2015. Dit scenario komt nagenoeg overeen met scenario 2a, met als verschil dat als klanten de noodzakelijke schoonmaakondersteuning niet kunnen betalen zij voor deze kosten een beroep op de Bijzondere Bijstand kunnen doen. Veel klanten zullen daarom een beroep doen op de Bijzondere Bijstand. Een deel van het Wmo budget zal daarom moeten worden overgeheveld naar de Bijzondere Bijstand. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met extra uitvoeringskosten Bijzondere Bijstand. Op basis van de gegevens van het CAK betaalt 80% van de totale doelgroep in Olst-Wijhe de minimale eigen bijdrage. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. Hiervan zit 36% onder grens van 110% van de gestelde bijstandsnorm. In de berekening van de extra uitgaven Bijzondere Bijstand is tevens rekening gehouden met de huidige draagkrachtberekening boven de 110% van de bijstandsnorm in relatie tot de kostprijs van het particuliere tarief voor schoonmaakondersteuning. In dit verband vallen deze kosten onder bijzonder noodzakelijke kosten. Dit is gebaseerd op € 13,50 per uur met gemiddeld 3 uur per week. De kosten moeten naar het budget Bijzondere Bijstand worden overgeheveld. Hierbij wordt opgemerkt dat dit uurtarief onderhevig is aan indexatie en marktwerking. Er wordt aangenomen dat het tarief in de loop van de jaren zal stijgen en daarmee de kosten voor de Bijzondere Bijstand. Met welk percentage deze stijging zal toenemen is moeilijk te duiden. Tevens wordt opgemerkt dat bij de berekeningen is aangenomen dat iedereen die recht heeft op Bijzondere Bijstand daar ook gebruik van maakt.

De draagkrachtberekening bij de Bijzondere Bijstand is gebaseerd op artikel 9 lid 6 van de Beleidsregels Bijzondere Bijstand en Reductieregeling gemeente Olst-Wijhe. Hierin wordt gesteld dat *“voor de bepaling van de netto draagkracht wordt ten opzichte van de bruto draagkracht met een percentage van 10% gerekend in de toekenning van bijzondere bijstand voor de kosten die verband houden met de bevordering naar een zelfstandige bestaansvoorziening en met de bevordering van het zelfstandig kunnen blijven functioneren van ouderen en gehandicapten”*.

3.4.1. Financieel overzicht Scenario 2b

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,-		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage *	€ 162.413,40		€ 89.533,51	
3. Huishoudelijke hulp		€ 913.023,15		€ 503.321,56
4. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
5. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-
6. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
7. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
8. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
9. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
10. Uitvoering Bijzondere Bijstand		€ 25.000,-		€ 25.000,-
11. Overheveling naar Bijzondere Bijstand, gebaseerd op 10% norm draagkracht		€ 293.026,89		€ 523.175,94
12. Extra Budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
Totaal	€ 1.577.128,40	€ 1.514.050,04	€ 1.350.181,28	€ 1.334.497,49

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de

overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

De inschatting is dat wij in dit scenario in 2015 ongeveer 35% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen ten opzichte van de huidige raming. Het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven is in 2015 € 63.078,36. Gelet op de extra bezuiniging op het budget in 2016 zou het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven afgerond € 15.683,79 bedragen waarbij wij ongeveer 64% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen. Echter vanaf 2017 zou er een structureel tekort van ongeveer € 60.000,- ontstaan aangezien het extra budget vanuit het Rijk van € 75.000,- komt te vervallen.

Ondanks het feit dat de uitgaven voor de huishoudelijke hulp worden gereduceerd, houdt dit niet in dat daarmee ook de uitvoeringskosten worden gereduceerd. Klanten kunnen zich nog altijd melden met een ondersteuningsprobleem waarbij passend advies voor moet worden gegeven. Daarnaast dient er rekening te worden gehouden dat met de toename aan het aantal aanvragen Bijzondere Bijstand dit gevolgen heeft voor de uitvoering. Daarom is er € 25.000,- extra bijgeraamd voor uitvoeringskosten.

Voordelen

- als van HH1 een algemene voorziening vanuit de markt wordt gemaakt dan ligt dit grotendeels in de lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo;
- een algemene voorziening vanuit de markt is goedkoper en eenvoudiger en minder bureaucratisch dan een individuele voorziening;
- klanten worden voor schoonmaakondersteuning verwezen naar een algemene voorziening en er wordt uitgegaan dat de klant zelf verantwoordelijk is voor de schoonmaakondersteuning
- bij de HH wordt niet meer uitgegaan van de oude resultaatgebieden en het criteria 'een schoon huis' maar van de term 'gestructureerd huishouden';
- de inzet van schoonmaak tegen marktconform tarief zal voor veel klanten een prikkel zijn om hulp binnen het eigen netwerk op te vangen;
- door te investeren in algemene voorzieningen wordt de toeloop naar de (dure) individuele voorzieningen ingeperkt;
- klanten HH2 behouden hun hulp;
- de klanten met de laagste inkomens worden ontzien.

Nadelen / valkuilen

- het feit dat HH2 (regie plus schoonmaakondersteuning) als geheel maatwerkvoorziening wordt vergoed ligt minder in lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo. Immers, een groot deel van het werk is schoonmaakondersteuning. Bovendien zal ongelijkheid ontstaan tussen klanten die HH1 vergoed kregen. Immers, een groot gedeelte van HH2 betreft schoonmaakondersteuning;
- in 2015 en 2016 is het verschil in inkomsten en uitgaven positief, maar vanaf 2017 treedt er een structureel tekort op.
- bezwaar- en beroepsprocedures met de nodige uitvoeringskosten van klanten vanwege het idee recht te hebben op een HH 2 voorziening;
- hogere belasting voor het personeel vanuit het team Werk, Inkomen en Zorg in verband met verhogen van aantal aanvragen Bijzondere Bijstand.

3.5. Scenario 3a: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, regievoering als maatwerkvoorziening zonder financiële compensatie voor de minima

In de berekening van de kosten is rekening gehouden met een half jaar overgangstermijn in 2015. In dit scenario wordt gesteld dat HH1 komt te vervallen en dat dit onder een algemene voorziening "schoonmaakondersteuning" komt te vallen. De schoonmaakondersteuning wordt verzorgd door de particuliere markt. Op dit moment is hier al aanbod in. Een gangbare prijs is € 13,50 per uur. Hierbij wordt opgemerkt dat dit uurtarief onderhevig is aan indexatie en marktwerking. Er wordt aangenomen dat het tarief in de loop van de jaren zal stijgen.

De klant hoeft hiervoor geen eigen bijdrage te betalen. Indien iemand geen regie kan houden over het huishouden moet maatwerk worden geboden. HH2 (regie plus schoonmaakondersteuning) in de huidige vorm komt hiermee grotendeels te vervallen. Alleen het regie deel wordt een maatwerkproduct wat als bouwsteen wordt ingekocht bij de inkoopprocedure begeleiding.

3.5.1. Financieel overzicht Scenario 3a

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,-		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage*	€ 84.419,14		€ 0,-	
3. Huishoudelijke hulp		€ 474.570,63		€ 0,-
4. Overheveling HH naar Begeleiding		€ 49.400,-		€ 78.234,-
5. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
6. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-
7. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
8. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
9. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
11. Extra budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
Totaal	€ 1.499.134,14	€ 806.970,63	€ 1.260.647,78	€ 361.234,-

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Ondanks het feit dat de uitgaven voor de huishoudelijke hulp worden gereduceerd, houdt dit niet in dat daarmee ook de uitvoering wordt gereduceerd. Klanten kunnen zich nog altijd melden met een ondersteuningsprobleem waarbij passend advies voor moet worden gegeven.

De inschatting is dat wij in dit scenario in 2015 ongeveer 66% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen ten opzichte van de huidige raming. Het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven is in 2015 € 692.163,51. Gelet op het feit dat de hulp bij het huishouden in 2016 geheel komt te vervallen zou het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven afgerond € 899.413,78 bedragen. Wij ontvangen daardoor in 2016 geen inkomsten meer vanuit de eigen bijdrage huishoudelijke hulp.

Voordelen

- de korting op het Wmo budget wordt ruimschoots opgevangen.
- als van het schoonmaakdeel van de HH een algemene voorziening vanuit de markt wordt gemaakt dan ligt dit geheel in de lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo;
- een algemene voorziening vanuit de markt is goedkoper en eenvoudiger en minder bureaucratisch dan een individuele voorziening;
- klanten worden voor schoonmaakondersteuning verwezen naar een algemene voorziening en er wordt uitgegaan dat de klant zelf verantwoordelijk is voor de schoonmaakondersteuning;
- bij de HH wordt niet meer uitgegaan van de oude resultaatgebieden en het criteria 'een schoon huis' maar van de term 'gestructureerd huishouden';
- de inzet van schoonmaak tegen marktconform tarief zal voor veel klanten een prikkel zijn om hulp binnen het eigen netwerk op te vangen;

- door te investeren in algemene voorzieningen wordt de toeloop naar de (dure) individuele voorzieningen ingeperkt;

Nadelen / valkuilen

- de kans is reëel dat klanten die een indicatie hadden voor grote uitgaven komen te staan. Volgens cijfers van het ClZ betaalt 80% van de doelgroep in Olst-Wijhe de minimale eigen bijdrage Wmo. Een grote groep klanten zal het aantal uren wat is geïndiceerd niet kunnen betalen. Het gevolg is dat klanten enerzijds dan genoeg moeten nemen met minder uren, een beroep zullen doen om hun omgeving (met een risico op een grotere belasting op de mantelzorg) of zelfs geen uren voor zichzelf zullen inzetten.
- bovenstaand scenario zal grote gevolgen hebben voor de huishulpen HH1 en HH2. Ondanks het feit dat de kans bestaat dat een deel van de klanten (weliswaar met minder uren) hun hulp zelf kan betalen. Aangezien veel hulpen een nul urencontract hebben is de inschatting dat veel hulpen hun baan zullen verliezen. De kans is daarbij aanwezig dat hulpen in het zwarte circuit worden gedrukt.
- bezwaar- en beroepsprocedures met de nodige uitvoeringskosten van klanten vanwege het idee recht te hebben op een HH voorziening;
- voor deze wijziging moeten individuele indicaties worden gesteld. Nieuwe indicaties stellen en nieuwe beschikkingen aangeven vergt tijdsinvestering en uitvoeringskosten;

3.6. Scenario 3b: Schoonmaakondersteuning vanuit de markt, regievoering als maatwerkvoorziening met financiële compensatie vanuit de Bijzondere Bijstand voor de minima.

In de berekening van de kosten is rekening gehouden met een half jaar overgangstermijn in 2015. Dit scenario komt nagenoeg overeen met scenario 2a, met als verschil dat als klanten de noodzakelijke schoonmaakondersteuning niet kunnen betalen zij voor deze kosten een beroep op de Bijzondere Bijstand kunnen doen. Veel klanten zullen daarom een beroep doen op de Bijzondere Bijstand. Een deel van het Wmo budget zal daarom moeten worden overgeheveld naar de Bijzondere Bijstand. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met extra uitvoeringskosten Bijzondere Bijstand. Op basis van de gegevens van het CAK betaalt 80% van de totale doelgroep in Olst-Wijhe de minimale eigen bijdrage. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. Hiervan zit 36% onder grens van 110% van de gestelde bijstandsnorm. In de berekening van de extra uitgaven Bijzondere Bijstand is tevens rekening gehouden met de huidige draagkrachtberekening boven de 110% van de bijstandsnorm in relatie tot de kostprijs van het particuliere tarief voor schoonmaakondersteuning. In dit verband vallen deze kosten onder bijzonder noodzakelijke kosten. Dit is gebaseerd op € 13,50 per uur met gemiddeld 3 uur per week. De kosten moeten naar het budget Bijzondere Bijstand worden overgeheveld. Hierbij wordt opgemerkt dat dit uurtarief onderhevig is aan indexatie en marktwerking. Er wordt aangenomen dat het tarief in de loop van de jaren zal stijgen en daarmee de kosten voor de Bijzondere Bijstand. Met welk percentage deze stijging zal toenemen is moeilijk te duiden. Tevens wordt opgemerkt dat bij de berekeningen is aangenomen dat iedereen die recht heeft op Bijzondere Bijstand daar ook gebruik van maakt.

De draagkrachtberekening bij de Bijzondere Bijstand is gebaseerd op artikel 9 lid 6 van de Beleidsregels Bijzondere Bijstand en Reductieregeling gemeente Olst-Wijhe. Hierin wordt gesteld dat *“voor de bepaling van de netto draagkracht wordt ten opzichte van de bruto draagkracht met een percentage van 10% gerekend in de toekenning van bijzondere bijstand voor de kosten die verband houden met de bevordering naar een zelfstandige bestaansvoorziening en met de bevordering van het zelfstandig kunnen blijven functioneren van ouderen en gehandicapten”*.

3.6.1. Financieel overzicht Scenario 3b

Producten	2015		2016	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.185.647,78		€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage*	€ 84.419,14		€ 0,-	
3. Huishoudelijke hulp		€ 474.570,63		€ 0,-
4. Overheveling HH naar Begeleiding		€ 49.400,-		€ 78.234,-
5. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,-		€ 7.400,-
6. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,-		€ 45.400,-

7. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,-		€ 13.000,-
8. Wmo loket		€ 10.000,-		€ 10.000,-
9. Wmo Adviesraad		€ 7.200,-		€ 7.200,-
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,-		€ 200.000,-
11. Uitvoering Bijzondere Bijstand		€ 25.000,-		€ 25.000,-
12. Overheveling naar Bijzondere Bijstand, gebaseerd op 10% norm draagkracht		€ 415.961,15		€ 713.421,73
13. Extra budget Rijk	€ 75.000,-		€ 75.000,-	
Totaal	€ 1.345.066,91	€ 1.247.931,77	€ 1.260.647,78	€ 1.099.655,73

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

De inschatting is dat wij in dit scenario in 2015 ongeveer 66% minder inkomsten vanuit de eigen bijdrage zullen ontvangen ten opzichte van de huidige raming. Het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven is in 2015 € 97.135,14. Gelet op het feit dat de hulp bij het huishouden in 2016 geheel komt te vervallen zou het verschil (positief) in inkomsten en uitgaven afgerond € 160.992,04 bedragen. Wij ontvangen daardoor in 2016 geen inkomsten meer vanuit de eigen bijdrage huishoudelijke hulp. Vanaf 2017 komt het extra budget vanuit het Rijk van € 75.000,- te vervallen. Het verschil in inkomsten en uitgaven (positief) bedraagt vanaf 2017 ongeveer € 85.000,-.

Ondanks het feit dat de uitgaven voor de huishoudelijke hulp worden gereduceerd, houdt dit niet in dat daarmee ook de uitvoeringskosten worden gereduceerd. Klanten kunnen zich nog altijd melden met een ondersteuningsprobleem waarbij passend advies voor moet worden gegeven. Daarnaast dient er rekening te worden gehouden dat met de toename aan het aantal aanvragen Bijzondere Bijstand dit gevolgen heeft voor de uitvoering. Daarom is er € 25.000,- extra bijgeraamd voor uitvoeringskosten.

Voordelen

- als van het schoonmaakdeel van de HH een algemene voorziening vanuit de markt wordt gemaakt dan ligt dit geheel in de lijn met de grondgedachte van de nieuwe Wmo;
- een algemene voorziening vanuit de markt is goedkoper en eenvoudiger en minder bureaucratisch dan een individuele voorziening;
- klanten worden voor schoonmaakondersteuning verwezen naar een algemene voorziening en er wordt uitgegaan dat de klant zelf verantwoordelijk is voor de schoonmaakondersteuning
- bij de HH wordt niet meer uitgegaan van de oude resultaatgebieden en het criteria 'een schoon huis' maar van de term 'gestructureerd huishouden';
- de inzet van schoonmaak tegen marktconform tarief zal voor veel klanten een prikkel zijn om hulp binnen het eigen netwerk op te vangen;
- door te investeren in algemene voorzieningen wordt de toeloop naar de (dure) individuele voorzieningen ingeperkt;
- de korting op het Wmo budget wordt ruimschoots opgevangen
- de klanten met de laagste inkomens worden ontzien.

Nadelen / valkuilen

- bovenstaand scenario zal grote gevolgen hebben voor de huishulpen HH1 en HH2. Ondanks het feit dat de kans bestaat dat een deel van de klanten (weliswaar met minder uren) hun hulp zelf kan betalen. Aangezien veel hulpen een nul urencontract hebben is de inschatting dat veel hulpen hun baan zullen verliezen. De kans is aanwezig dat hulpen in het zwarte circuit worden gedrukt.
- bezwaar- en beroepsprocedures met de nodige uitvoeringskosten van klanten vanwege het idee recht te hebben op een HH voorziening;
- voor deze wijziging moeten individuele indicaties worden gesteld. Nieuwe indicaties stellen en nieuwe beschikking afgeven vergt tijdsinvestering en uitvoeringskosten.

4. Conclusie / Voorstel

4.1. Voorkeursscenario

De nieuwe Wmo schrijft niet langer voor dat een gemeente inwoners ondersteunt bij het schoonhouden van hun huis. De compensatieplicht is komen te vervallen. Klanten die het thuis niet meer alleen redden kunnen via de nieuwe Wmo passende ondersteuning krijgen, -al dan niet met behulp van een maatwerkvoorziening, algemene voorziening of een combinatie daarvan- die ze in staat stelt om een gestructureerd huishouden te voeren. Gelijkijdig met de invoering van de nieuwe wet wordt de gemeente vanuit het Rijk gekort op het budget HH. In de meicirculaire 2014 zijn de bedragen bekend gemaakt. De korting op het budget Huishoudelijke hulp is fors. Er zullen keuzes moeten worden gemaakt in welke gevallen een maatwerkvoorziening kan worden geboden en in welke gevallen niet.

In de bovenstaande zes scenario's is beschreven hoe wij invulling kunnen gaan geven aan de nieuwe Wmo, met de bezuiniging op het budget huishoudelijke hulp. In de scenario's is voor 2015 en 2016 rekening gehouden met het extra budget van het Rijk van € 75.000,- per jaar. Het is echter niet gezegd dat het te kiezen scenario letterlijk moet worden uitgevoerd. De zes scenario's zijn bewust scherp en zo bondig mogelijk geformuleerd zodat het overzicht kan worden bewaard. Het te kiezen scenario dient echter wel als belangrijke basis.

De hoofdargumenten die de keuze bepalen zijn:

- De huidige werkwijze (scenario 1a en 1b) blijft gericht op het compenseren van de beperkingen (oude Wmo gedachte) en gaat niet uit van de nieuwe wet die zelfredzaamheid en participatie nastreeft. Het in stand houden van de huidige HH producten geeft daarnaast een te groot financieel risico. Aangezien de Rijksoverheid het budget voor de huishoudelijke hulp in 2016 nog verder ingrijpend wil korten en de incidentele baten van € 75.000,- per jaar na 2016 stoppen, leidt dit ertoe dat er vanaf 2017 forse structurele tekorten zullen ontstaan als er geen aanvullende maatregelen worden genomen.
- Scenario 2a en 3a bieden geen enkele financiële compensatie voor klanten met een inkomen onder of nabij de grens van 110% van de geldende bijstandsnorm en een vermogen dat lager is dan de vrijlatingsgrens zoals die voor de Bijzondere Bijstand wordt gehanteerd. Aangezien 80% van de bestaande klanten in onze gemeente een minimale eigen bijdrage betaalt, kan worden gesteld dat een grote groep klanten hard wordt getroffen indien er geen financiële compensatie wordt geboden. Het gevolg is waarschijnlijk dat veel van deze klanten niet goed kunnen participeren in de maatschappij. Zij zullen de hulp zelf niet gaan inkopen aangezien zij daar de financiële middelen niet voor hebben. Het kiezen voor één van deze twee scenario's wordt daarom als onwenselijk gezien.
- Bij scenario 2b wordt, net als bij scenario 3b, financiële compensatie geboden voor de minima door een tegemoetkoming vanuit de Bijzondere Bijstand te verstrekken. Hierbij geldt dat iedereen met een inkomen tot 110% van de geldende bijstandsnorm (en als er voldaan wordt aan de vermogenscriteria) geen draagkracht heeft en alle gemaakte kosten vergoed krijgt. Als klanten een hoger inkomen hebben dan de genoemde 110% dan wordt van het meerinkomen 10% als eigen draagkracht aangemerkt¹. Pas als de eigen draagkrachtruimte op is, komen de klanten in aanmerking voor een tegemoetkoming vanuit de Bijzondere Bijstand. Zij betalen met andere woorden het eerste deel van de kosten zelf.

In scenario 2b wordt de korting op het budget in 2015 nog opgevangen. Echter, met de verdere korting op het budget voor 2016 in combinatie met het vervallen van het extra budget van

¹ Er geldt een percentage van 10% aangezien het kosten betreft die verband houden met de bevordering naar een zelfstandige bestaansvoorziening en met de bevordering van het zelfstandig kunnen blijven functioneren van ouderen en gehandicapten. Voor alle overige kosten binnen de Bijzondere Bijstand wordt een percentage van 35% van het meerinkomen meegenomen in de draagkrachtberekening.

€ 75.000,- om de arbeidsmarktgevolgen van de bezuiniging op de huishoudelijke hulp te verzachten zal het blijven vasthouden van HH2 in de huidige vorm vanaf 2017 niet standhouden. De inschatting is dat dan een tekort op het budget zal ontstaan van ongeveer € 69.000,- structureel.

- In scenario 3b wordt ten opzichte van scenario 2b van HH2 geen schoonmaakondersteuning meer als maatwerkvoorziening gecompenseerd. Alleen het onderdeel regievoering wordt in dit scenario nog gecompenseerd. Tevens wordt er in dit scenario financiële compensatie geboden voor de minima. Het gevolg is dat de korting op het budget in 2015 wordt opgevangen. Een groot nadeel is dat alle klanten medio 2015 worden getroffen door deze maatregel. Binnen deze groep klanten zijn degenen met een indicatie HH2 het meest kwetsbaar.
- In de scenario's 2a tot en met 3b wordt voorzien dat deze gevolgen hebben voor het thuiszorgpersoneel. Het overgrote deel van het personeel is woonachtig in deze gemeente. In scenario 2b en 3b kunnen deze gevolgen het grootste effect hebben. Echter, de kans is zeer aanwezig dat onze veruit grootste leverancier van huishoudelijke hulp, De Nieuwe Zorg Thuis (DNZT), meedoet met het nieuwe contract inkoop begeleiding. Hierbij is het mogelijk om met verschillende leveranciers onder een centraal raamcontract bilaterale overeenkomsten te sluiten. Niettemin is het zeer wenselijk dat enige tijd geboden is voor DNZT om een goed sociaal plan te maken met een zo soepel mogelijke overgang voor het thuiszorgpersoneel.

4.2. Definitief scenario

Alles overwegende en gelet op de in de inleiding genoemde uitgangspunten en leidende principes wordt voorgesteld om scenario 3b als basis te nemen voor het nieuwe beleid. In het overzicht op pagina 14 staat er voor 2015 en 2016 een aanzienlijk overschot vermeld. Hieronder staat weergegeven hoe wij hiermee om kunnen gaan.

Er dient rekening te worden gehouden met een passende overgangstermijn voor bestaande klanten met een HH indicatie. De VNG beveelt aan dat voordat het nieuwe beleid ingaat bestaande klanten met een HH indicatie in het kader van de Algemene beginselen van behoorlijk bestuur minimaal een half jaar van te voren schriftelijk moeten worden geïnformeerd dat een ingrijpende verandering op het beleid op handen is. Gelet op de financiële gevolgen voor de klanten enerzijds en het personele gevolg voor de hulpen anderzijds, wordt voorgesteld om deze termijn te verruimen via een zachte landing.

De zachte landing houdt in dat voor klanten met een indicatie huishoudelijke hulp type 1 (ZIN en PGB), Service PGB en PGB particulier een overgangstermijn van 1 jaar wordt geboden. Klanten waarvan de indicatie in 2015 verloopt en die een nieuwe aanvraag indienen vallen onder het nieuwe beleid. Voor klanten met een indicatie HH2 geldt een sterfhuisconstructie. Zij hebben recht op huishoudelijke hulp zolang de indicatie duurt. Daarna vallen deze klanten onder nieuw beleid. Tevens is deze constructie goed voor de hulpen HH2. Van alle hulpen hebben de meeste hulpen HH2 een vast contract. Door het extra budget wat in 2015 en 2016 is vrijgekomen wordt de periode om naar andere mogelijkheden te zoeken voor hen verruimd. Indien dit extra budget niet was vrijgekomen was deze periode aanzienlijk korter geweest. De voorgestelde overgangsmaatregelen staan hieronder weergegeven.

4.3. Financiële consequenties

In deze paragraaf worden de financiële consequenties van voorkeursscenario 3b beschreven.

4.3.1. Financieel overzicht 2015 (overgangsjaar)

Producten	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.339.715,00	
2. Eigen bijdrage HH*	€ 194.689,22	
3. Huishoudelijke hulp		€ 1.094.464,91
4. Overheveling budget HH naar begeleiding		€ 26.045,50
5. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,00
6. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,00
7. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,00

8. Wmo loket		€ 10.000,00
9. Wmo Adviesraad		€ 7.200,00
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,00
11. Uitvoering Bijzondere Bijstand		€ 25.000,00
12. Extra budget Rijk	€ 75.000,00	
13. Overheveling Bijz. Bijstand, gebaseerd op 10% norm draagkracht.		€ 149.600,91
Totaal	€ 1.609.404,22	€ 1.578.111,32

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Het verschil in uitgaven (positief) betreft € 31.292,90. Hierbij wordt nog opgemerkt dat enige voorzichtigheid is geboden, aangezien het te verwachten positieve verschil gebaseerd is op een aantal aannames en dat gedurende 2015 zal moeten blijken of deze aannames juist waren.

4.3.2. Financieel overzicht eindscenario 2016

Producten	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage HH*	€ 43.734,76	
3. Huishoudelijke hulp		€ 245.859,31
4. Overheveling budget HH naar begeleiding		€ 38.831,91
5. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,00
6. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,00
7. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,00
8. Wmo loket		€ 10.000,00
9. Wmo Adviesraad		€ 7.200,00
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,00
11. Uitvoering Bijzondere Bijstand		€ 25.000,00
12. Extra budget Rijk	€ 75.000,00	
13. Overheveling naar Bijzondere Bijstand, gebaseerd op 10% norm draagkracht.		€ 617.605,57
Totaal	€ 1.304.382,53	€ 1.210.296,79

(*) Betreft eigen bijdrage voor alle (waaronder voorzieningen en hulpmiddelen) Wmo plichtige zorg. Op basis van de gegevens van CAK valt niet goed te traceren welk deel betrekking heeft op de HH. Het CAK mag geen specifieke inkomensgegevens van klanten vrijgeven aan gemeenten. De inschatting is dat een klein deel van de inkomsten (ongeveer € 15.000,-) van de eigen bijdrage uit de overige voorzieningen komt. In de bovenstaande tabel is dit van het totaal afgetrokken. Het bedrag geeft de netto inkomsten weer uit de eigen bijdrage HH.

Het verschil in uitgaven en inkomsten (positief) betreft € 94.085,74. Ook hierbij wordt opgemerkt dat enige voorzichtigheid is geboden, aangezien het te verwachten positieve verschil gebaseerd is op een behoorlijk aantal aannames en dat gedurende 2015 en 2016 zal moeten blijken of deze aannames juist zijn. Eén van de meest belangrijke aannames waarvan moet blijken of deze juist is ingeschat is de Integratie Uitkering die de gemeente in 2016 van de Rijksoverheid ontvangt. Hier wordt waarschijnlijk pas in de meicirculaire 2015 meer duidelijkheid over gegeven.

4.3.3. Financieel overzicht eindscenario 2017

Producten	Inkomsten	Uitgaven
1. Integratie Uitkering	€ 1.185.647,78	
2. Eigen bijdrage HH*	€ 43.734,76	
3. Huishoudelijke hulp		€ 187.431,57
4. Overheveling budget HH naar begeleiding		€ 49.928,28
5. Collectieve preventie GGZ		€ 7.400,00
6. Coörd. Vrijw. Thuis- en mantelzorg		€ 45.400,00
7. Wmo ondersteuning begeleiding		€ 13.000,00
8. Wmo loket		€ 10.000,00

9. Wmo Adviesraad		€ 7.200,00
10. Uitvoering Wmo		€ 200.000,00
11. Uitvoering Bijzondere Bijstand		€ 25.000,00
12. Extra budget Rijk	€ 0,-	
13. Overheveling naar Bijzondere Bijstand, gebaseerd op 10% norm draagkracht.		€ 642.208,54
Totaal	€ 1.218.989,10	€ 1.187.568,38

Het verschil in uitgaven en inkomsten (positief) in 2017 betreft € 31.420,71. Dit zal in de jaren daarna toenemen tot ongeveer € 81.000,- in 2020. De reden van deze toename komt doordat de uitgaven HH in 2020 tot nul zijn gedaald, waarbij de vraag naar regioondersteuning en daarmee de uitgaven zullen stijgen. Een overzicht van het verloop van inkomsten en uitgaven leest u in de volgende paragraaf.

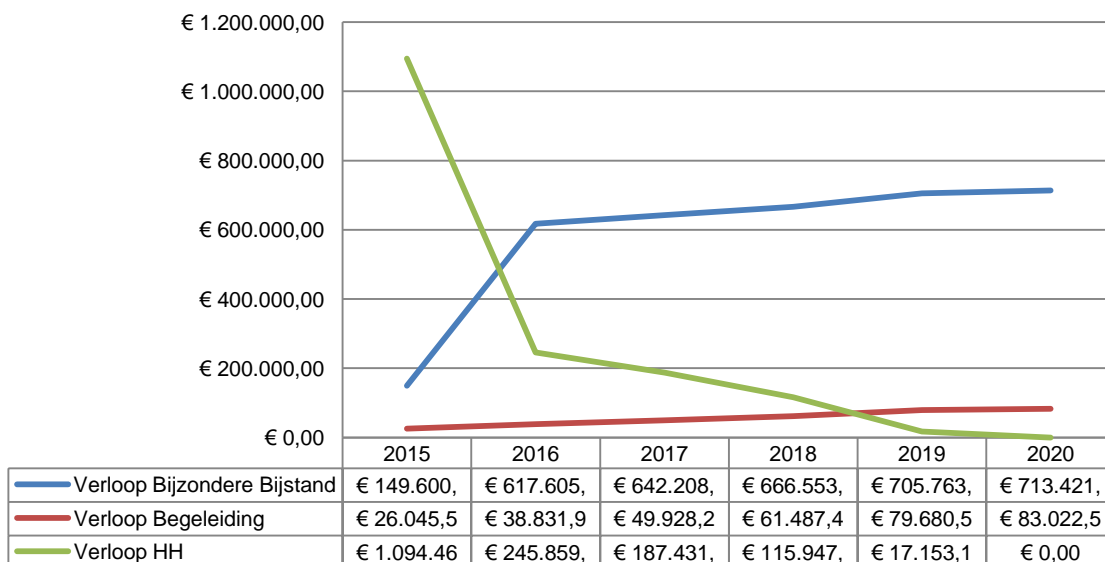
Mocht echter blijken dat het te ontvangen budget vanuit de rijksoverheid voor 2015 en 2016 wel substantieel afwijkt van het ingeschatte bedrag en/of blijkt dat andere aannames niet stroken met de daadwerkelijke ontwikkelingen dan zal dit worden meegenomen in de evaluatie van het Beleidskader Individuele Voorzieningen Wmo die voor medio 2015 staat geagendeerd. Afhankelijk van de uitkomst kunnen er dan nog nadere voorstellen worden gedaan voor 2016 en verder.

In hoofdstuk 5 wordt beschreven met welke praktische feiten er rekening moet worden gehouden en welke nuances er moeten worden toegepast in het plan van aanpak.

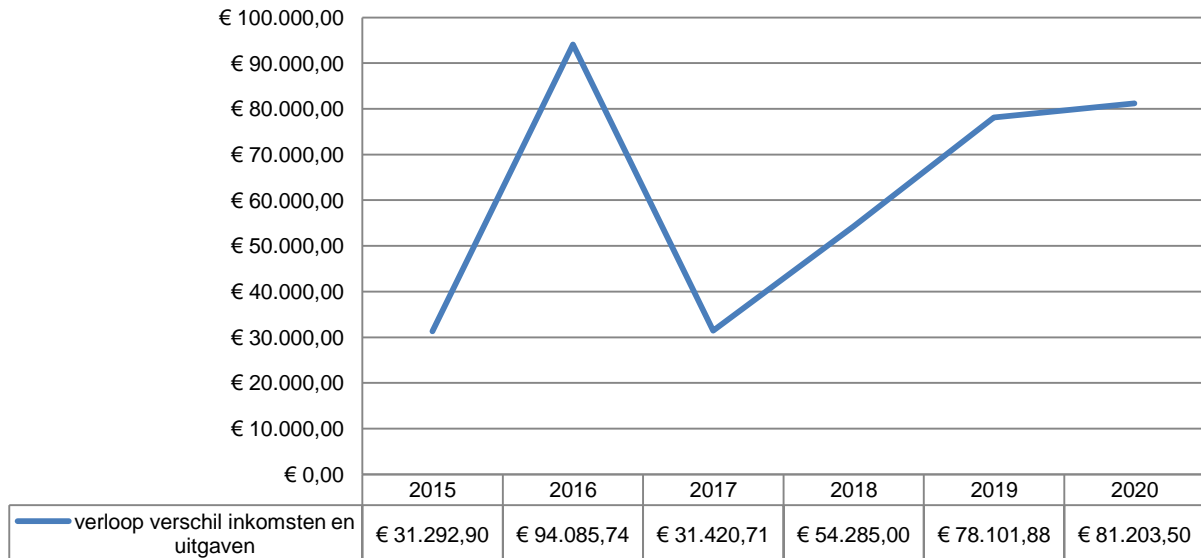
4.3.4. Periode 2015-2019

In de periode 2015 tot het tweede kwartaal 2019 zal het aantal indicaties HH2 in verband met de sterfhuisconstructie geleidelijk afnemen. Gelijktijdig zullen daardoor de uitgaven Bijzondere bijstand en begeleiding (regie op het huishouden) toenemen. In de onderstaande grafieken staat weergegeven hoe het totaal van inkomsten en uitgaven zich verhoudt naar de uitgaven op het gebied van de Bijzondere Bijstand en begeleiding.

Verloop Bijzondere Bijstand, Begeleiding en HH

verloop verschil inkomsten en uitgaven

De piek in inkomsten en uitgaven in 2016 heeft als reden dat in 2016 relatief veel indicaties aflopen aangezien 2015 het overgangsjaar betreft. Daarnaast ontvangen wij in 2016 nog € 75.000,- extra budget vanuit het Rijk wat in 2017 komt te vervallen. Daarbij heeft het verloop van de begeleiding in deze grafieken slechts betrekking op het wegvallen van de HH2 en leidt daardoor tot een extra beroep op begeleiding.

5. Praktische feiten

5.1. Contracten zorgleveranciers

De contracten huishoudelijke hulp zijn verdeeld in drie percelen: HH1, HH2 en bemiddeling (Service PGB). De contracten lopen tot 1 maart 2015. De contracten kunnen nog (afhankelijk van komende ontwikkelingen) optioneel worden verlengd met twee keer één jaar. Gelet op bovenstaande ontwikkelingen dienen de contracten HH1 en bemiddeling te worden beëindigd per 1 maart 2016. De contracten dwingen verder geen afnamegarantie af. Daarnaast kunnen de contracten lopen naast het nieuwe contract inkoop begeleiding, zonder dat dit juridische gevolgen met zich meebrengt.

5.2. Afschaffing Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Het kabinet is van plan om de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) af te schaffen. Hieronder valt de regeling algemene tegemoetkoming Wtcg. Klanten die een eigen bijdrage Wmo betalen ontvangen nu nog 33% Wtcg korting op de bruto maandelijkse eigen bijdrage. Met name voor klanten die een minimale eigen bijdrage betalen is dit een welkome korting. Daarnaast kunnen klanten die onder de 110% bijstandsnorm vallen in deze gemeente de eigen bijdrage declareren via de Bijzondere Bijstand. Het afschaffen van deze korting heeft gevolgen voor de financiële ruimte voor klanten met een kleine beurs. Er zal een groter beroep worden gedaan op de Bijzondere Bijstand, en daarmee zullen de uitgaven stijgen. De Eerste Kamer moet de plannen nog goedkeuren. Indien de plannen worden goedgekeurd krijgen gemeenten extra (financiële) mogelijkheden om gericht maatwerk te bieden aan klanten met een chronische ziekte of een beperking. Het maatwerk dient óf via de Wmo, óf via de Bijzondere Bijstand worden geboden. Gemeenten ontvangen hiervoor een aanvullend budget van € 45 miljoen in 2014 oplopend tot structureel € 268 miljoen vanaf 2017.

5.3. Afschaffing Regeling Dienstverlening aan huis

Op grond van de Regeling Dienstverlening aan huis kunnen particulieren gemakkelijk iemand inhuren voor klussen in en om het huis. Zij hoeven voor deze huishoudelijke hulp geen loonbelasting en premies voor

werknemersverzekeringen in te houden. De werknemers hebben onder meer recht op het wettelijk aantal vakantiedagen en zes weken doorbetaling bij ziekte. Het HH product Service PGB is gebaseerd op deze regeling.

De regeling is niet in overeenstemming met een ILO (International Labour Organization) -verdrag uit 2011, dat bepaalt dat er geen verschillen mogen zijn tussen huishoudelijk werkers en andere werknemers. Als Nederland dit ILO-verdrag ratificeert en een nieuwe regeling maakt, zouden aan huishoudelijk werkers meer rechten moeten worden toegekend. Het leidt echter ook tot meer verplichtingen voor diegenen die de huishoudelijke hulp inhuren.

Het kabinet heeft in het overleg met sociale partners op 19 december 2012 afgesproken een commissie (de commissie Kalsbeek) te laten adviseren over een mogelijke verbetering van de positie van huishoudelijk werkers. De commissie Kalsbeek adviseert om gebruik van de "regeling dienstverlening aan huis" voor werkzaamheden die worden betaald met publieke middelen te verbieden. De kosten voor deze ingreep worden door de Commissie op ca. 150 miljoen per jaar geschat. Als dit advies wordt overgenomen zou dit het einde van het Service PGB betekenen, met als gevolg hogere uitgaven.

5.4. Personele gevolgen interne organisatie

De invoering van een scenario wat financiële compensatie biedt aan de minima heeft gevolgen voor het personeel van het team Werk, Inkomen en Zorg. Klanten die een probleem ervaren bij het voeren van het huishouden zullen zich in eerste instantie wenden bij de Wmo. Hier wordt gekeken in hoeverre er moet worden gecompenseerd. Indien wordt vastgesteld dat de klant het probleem kan oplossen door zich bij de schoonmaakondersteuning via de markt te melden kan deze aangeven dit niet te kunnen betalen. Hiervoor kan een beroep worden gedaan op de Bijzondere Bijstand. Het aantal aanvragen Bijzondere Bijstand zal toenemen.

De vraag voor ondersteuning in het huishouden zal blijven bestaan. Gegeven de huidige formatie is extra uitbreiding van 0,33 FTE noodzakelijk om het extra aantal aanvragen Bijzondere Bijstand te kunnen verwerken.

6. Plan van aanpak / invoeringsplan scenario 3b

6.1. Inleiding

Bij het toewerken naar de uitwerking van dit scenario is tijd een cruciale factor. Bestaande HH klanten moeten ruimschoots de tijd worden gegund om te wennen aan het idee dat de schoonmaakondersteuning zelf moet worden ingekocht met behulp van het eigen netwerk en algemene voorzieningen. Een deel van de klanten zal het moeilijk vinden hier een goed plan voor op te zetten. In het gesprek wat met de klant zal worden gevoerd dient hier voldoende aandacht aan te worden besteed. Daarnaast dient er voldoende aandacht te worden besteed aan communicatie: Brieven, voorlichtingsbijeenkomsten en berichten via de media.

Naast de financiële gevolgen heeft het voorkeursscenario gevolgen voor het zorgpersoneel van De Nieuwe Zorg Thuis. Een deel van het zorgpersoneel zal op zoek moeten gaan naar nieuwe uitdagingen bij wellicht andere werkgevers. Hiervoor moet een sociaal plan worden opgesteld. Hiervoor heeft De Nieuwe Zorg Thuis onder andere tijd nodig om dit goed en zorgvuldig uit te werken. Het scenario biedt hiervoor de ruimte.

Voor de invoering wordt voorgesteld om:

- klanten met een huidige indicatie HH1 (ZIN en PGB), Service PGB en PGB Particulier het jaar 2015 als overgangsjaar te bieden. Klanten met een bestaande indicatie behouden in principe het aantal uren wat zij nu hebben;
- indien een indicatie in 2015 verloopt geldt het nieuwe beleid;
- voor klanten met een bestaande indicatie HH2 geldt een sterfhuisconstructie. Dit houdt in dat deze klanten hun indicatie behouden tot aan het einde van de looptijd. Indien na de looptijd een nieuwe indicatie wordt aangevraagd geldt het nieuwe beleid;
- na 1 januari 2016 alle bestaande indicaties HH1 (ZIN en PGB), Service PGB en PGB Particulier te beëindigen;
- de contracten met de zorgleveranciers met betrekking tot de HH1 en bemiddeling te beëindigen per 1 maart 2016;
- nieuwe aanvragen HH / schoonmaakondersteuning na 1 januari 2015 te laten vallen onder het nieuwe beleid;

6.2. Planning

In het volgende schema wordt in tijd weergegeven wat de acties zijn:

Planning	Actie
2014	
augustus	Brief aan elke klant aankondiging verandering beleid
augustus	Toekomststrategie op de website
september-oktober	Toekomststrategie HH opiniërend en besluitvormend in de gemeenteraad
november-december	Voorlichtingsbijeenkomsten / publicatie media
2015	
	Overgangsjaar
2016	
januari	Einde indicaties bestaande klanten HH1 (ZIN en PGB), Service PGB, PGB Particulier